

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KREATIV FIKRLASH KO'NIKMALARINI
IJODIY TOPSHIRIQLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY VA MILLIY
TAJRIBALARI**

Usmonaliyeva Niluzar Yorqinjon qizi
Qo'qon DU tayanch doktoranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarda kreativ fikrlash ko'nikmalarini ijodiy topshiriqlar asosida rivojlantirish masalasi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Kreativ fikrlashning mohiyati hamda uning pedagogik faoliyatdagi o'rni J.P.Guilford va E.Torrance kabi olimlarning qarashlari asosida yoritilgan. Shuningdek, xorijiy tajriba sifatida OECD hamda PISA dasturlari doirasidagi yondashuvlar, milliy tajriba sifatida esa Abdulla Avloniyning pedagogik qarashlari tahlil qilingan. Maqolada ijodiy topshiriqlar orqali bo'lajak o'qituvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirish mexanizmlari, ularning didaktik xususiyatlari va samaradorligi asoslab berilgan. Tadqiqot natijasida mazkur yo'nalishda metodik tizimni takomillashtirish zarurligi aniqlangan.

Kalit so'zlar. Kreativ fikrlash, ijodiy topshiriqlar, pedagogik kompetensiya, divergent fikrlash, innovatsion ta'lim, kasbiy tayyorgarlik, refleksiya, interfaol metodlar, ta'lim texnologiyalari, o'qituvchi shaxsi.

**ИНОСТРАННЫЙ И НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ
ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ
ТВОРЧЕСКИХ ЗАДАНИЙ**

Усмоналиева Нилузар Ёркинжон кизи
Базовый докторант Кокандского государственного университета

Аннотация. В данной статье анализируется вопрос развития навыков творческого мышления у будущих учителей на основе творческих заданий с научной, теоретической и практической точек зрения. Сущность творческого мышления и его роль в педагогической деятельности рассматриваются на основе взглядов таких ученых, как Дж. П. Гилфорд и Э. Торранс. Также анализируются подходы в рамках программ ОЭСР и PISA как зарубежный опыт, а педагогические взгляды Абдуллы Авлони как национальный опыт. В статье обосновываются механизмы развития творческого мышления у будущих учителей посредством творческих заданий, их дидактические характеристики и эффективность. В результате исследования выявлена необходимость совершенствования методической системы в этой области.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Ключевые слова. *Творческое мышление, творческие задачи, педагогическая компетентность, дивергентное мышление, инновационное образование, профессиональная подготовка, рефлексия, интерактивные методы, образовательные технологии, личность учителя.*

FOREIGN AND NATIONAL EXPERIENCES OF DEVELOPING CREATIVE THINKING SKILLS IN FUTURE TEACHERS ON THE BASIS OF CREATIVE TASKS

Usmonaliyeva Niluzar Yorqinjon kizi
basic doctoral student of Kokand SU

Annotation. *This article analyzes the issue of developing creative thinking skills in future teachers on the basis of creative tasks from a scientific, theoretical and practical perspective. The essence of creative thinking and its role in pedagogical activity are covered based on the views of scientists such as J.P. Guilford and E. Torrance. Also, approaches within the framework of the OECD and PISA programs are analyzed as foreign experience, and the pedagogical views of Abdulla Avloni as national experience. The article substantiates the mechanisms for developing creative thinking in future teachers through creative tasks, their didactic characteristics and effectiveness. As a result of the study, the need to improve the methodological system in this area was identified.*

Keywords. *Creative thinking, creative tasks, pedagogical competence, divergent thinking, innovative education, professional training, reflection, interactive methods, educational technologies, teacher personality.*

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimi sharoitida o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi faqat bilim va ko'nikmalar bilan cheklanmay, balki kreativ fikrlash, muammolarni innovatsion yondashuv asosida hal etish, o'quv jarayonini ijodiy tashkil eta olish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Shu bois bo'lajak o'qituvchilarda kreativ fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik tayyorgarlikning ustuvor yo'nalishiga aylanmoqda. Bu jarayonda ijodiy topshiriqlar muhim didaktik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Bugungi rivojlanib borayotgan ta'lim tizimi ta'lim beruvchilarning oldiga bir qator vazifalarni qo'yimoqda. Zamonaviy ta'lim jarayonida ta'limning samarali kechishi, ta'lim oluvchilarning mashg'ulotga qiziqishini ta'minlash, ta'lim samaradorligini oshirish masalasi alohida dolzarblik kasb etmoqda. Bu jarayonni samarali tashkil etish, ta'lim oluvchilarning individual qobiliyatlarini ro'yobga chiqarish, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ta'lim oluvchilarni ta'lim jarayoniga faol jalb qilishda pedagogning kreativ qobiliyati muhim muhim o'rin tutadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Kreativ fikrlash tushunchasi Edward de Bono, J.P.Guilford va E.Torrance kabi olimlar tomonidan ilmiy asoslab berilgan. Ularning

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

tadqiqotlarida kreativlik divergent fikrlash, yangilik yaratish, muammoni turli nuqtai nazardan ko'ra olish qobiliyati sifatida talqin qilinadi. Pedagogik nuqtai nazardan esa kreativ fikrlash o'qituvchining darsni innovatsion tashkil etishi, o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantira olishi bilan bog'liq.

Ijodiy topshiriqlar esa o'quvchining (yoki talabaning) faol ishtirokini ta'minlaydigan, ochiq yakunli, bir nechta yechimga ega bo'lgan didaktik vositalardir. Ular muammoli vaziyat yaratish, loyihaviy faoliyat, rolli o'yinlar, esse yozish, keys-stadi va tadqiqot topshiriqlari ko'rinishida bo'lishi mumkin.

Muhokama va natijalar. Rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida kreativ fikrlashni rivojlantirish muhim strategik yo'nalish hisoblanadi. Masalan, OECD tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda kreativ fikrlash 21-asr kompetensiyalarining asosiy komponenti sifatida e'tirof etiladi. Ushbu tashkilot doirasida o'tkaziladigan PISA baholash dasturida ham o'quvchilarning kreativ fikrlash darajasini aniqlashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

AQSh va Yevropa mamlakatlarida o'qituvchilarni tayyorlashda "problem-based learning", "project-based learning" kabi yondashuvlar keng qo'llaniladi. Bu metodlar orqali talabalar real hayotiy muammolarni hal qilish jarayonida kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, Finlandiya ta'lim tizimida fanlararo integratsiya asosida tashkil etilgan darslar talabalarni mustaqil izlanishga undaydi.

Yaponiyada esa "lesson study" modeli orqali o'qituvchilar o'z darslarini tahlil qilib, takomillashtirib boradilar. Bu jarayon ham ijodiy yondashuvni rivojlantirishga xizmat qiladi. Umuman olganda, xorijiy tajribada kreativ fikrlashni rivojlantirish o'quv jarayonining markaziga qo'yilgan bo'lib, ijodiy topshiriqlar tizimli ravishda qo'llaniladi.

O'zbekistonda ham ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Milliy pedagogik merosda ham bu masala o'z aksini topgan. Xususan, Abdulla Avloniy o'z asarlarida o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish zarurligini ta'kidlagan. Uning fikricha, ta'lim jarayoni faqat yodlashga emas, balki anglash va ijodiy fikrlashga yo'naltirilgan bo'lishi kerak.

Zamonaviy O'zbekiston ta'lim tizimida interfaol metodlar, innovatsion pedagogik texnologiyalar, STEAM yondashuvi keng joriy etilmoqda. Pedagogika oliygohlarida bo'lajak o'qituvchilarga ijodiy topshiriqlar asosida ta'lim berish orqali ularning kreativ salohiyatini rivojlantirishga harakat qilinmoqda. Masalan, loyiha ishlari, amaliy mashg'ulotlar, muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan darslar bunga misol bo'la oladi.

Biroq milliy tajribada ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ijodiy topshiriqlarning yetarli darajada tizimlashtirilmaganligi, baholash mezonlarining aniq belgilanmaganligi va o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi yetarli emasligi kuzatiladi. Bu esa kreativ fikrlashni rivojlantirish samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun ijodiy topshiriqlar quyidagi didaktik tamoyillar asosida tashkil etilishi zarur: muammolilik, mustaqillik, erkin fikrlash,

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

refleksiya va integratsiya. Masalan, talabalarga “muammoli savolga bir nechta yechim topish”, “alternativ dars ishlanmasini ishlab chiqish”, “pedagogik vaziyatni tahlil qilish” kabi topshiriqlar berilishi mumkin. Bu topshiriqlar ularning divergent fikrlashini rivojlantiradi. Shuningdek, reflektiv faoliyat ham muhim ahamiyatga ega. Talabalar o‘z faoliyatini tahlil qilib, xatolarini aniqlashi va takomillashtirish yo‘llarini izlab topishi kerak. Bu jarayon kreativ fikrlashning muhim komponenti hisoblanadi.

Xulosa. Xorijiy va milliy tajribalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, bo‘lajak o‘qituvchilarda kreativ fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishda ijodiy topshiriqlar samarali vosita hisoblanadi. Xorijiy tajribada bu jarayon tizimli va metodik jihatdan puxta yo‘lga qo‘yilgan bo‘lsa, milliy tajribada uni yanada takomillashtirish zarurati mavjud. Shu bois, kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan metodik tizimni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития. Инновационный курс. – Казань: Изд-во КГУ, 1996. – 566 с.
2. Вишнякова, Н.Ф. Креативная акмеология. Психология высшего образования / Н.Ф. Вишнякова. - Мн.: Народная асвета, 2007. - 300 с
3. Любарт Т., Мишуру К. и др. Психология креативности / пер. с фр. – М.: Когнито-Центр, 2009. – С. 20
4. Maslou A.G. Motivatsiya ilichnost. – SPb, 1999, -78s.,Maslou A.G. Samoaktualizatsiya // Psixologiya lichnosti: Teksty. –М.:, 1982. –s. 108-118
5. Ибрагимова Г. Интерфаол ўқитиш методлари ва технологиялари асосида талабаларнинг креативлик қобилиятларини ривожлантириш: пед.ф. бўйича фалсафа доктори (PhD) диссер. автореф. – Т.: 2017. – 13 б.
6. Позилова Ш.Х. Олий таълим муассасалари тингловчиларини қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида креатив ўқитиш методикаси: педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссер. – Т.: 2019. – Б. 22.